

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/51/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2211213399
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2211213399.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu Mgr. Dušana Čima a sudcov JUDr. Kataríny Slováčkovej a JUDr. Jána Mihala v právnej veci žalobkyne: Orange Slovensko, a.s., Bratislava, Prievozská 6/A, zast. advokátom: Mgr. Martin Katriak, Bratislava, Dr. VI. Clementisa 10, proti žalovanému: P. T., nar. XX. S. XXXX, bytom P. Y., Y. C. XX, o 225,33 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 15. decembra 2011 č. k. 6C/237/2011-34 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej potvrdzuje.

V napadnutej časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky rozsudok súdu prvého stupňa mení tak, že určuje, že zmluvná podmienka, dojednaná v Zmluve žalobkyne a žalovaného o pripojení č. A4726377 z 25. novembra 2009 v spojení s Dodatkom k takejto zmluve, vyjadrená v čl. 5 bode 3 Dodatku za použitia formulácií, podľa ktorých „v prípade porušenia niektorej z povinností Účastníka uvedenej v bode 1 alebo 2 tohto článku Dodatku (najmä, no nielen nezaplatenie splatnej ceny za Služby, nedodržanie záväzku mať nepretržite aktívovaný niektorý z uvedených účastníckych programov, nezotrvanie v zmluvnom vzťahu, žiadosť o ukončenie zmluvného vzťahu, pokles výšky mesačného poplatku alebo súčtu mesačných poplatkov za účastnícke programy pod úroveň stanovenú v bode 2 tohto článku pri uzatvorení Dodatku, atď.) je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu vo výške 130,00 EUR [3.916,38 SKK], pokiaľ nie je nižšie výslovne uvedené inak“ a „Zmluvnú pokutu podľa tohto článku bude povinný Účastník zaplatiť Podniku bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte zostávala do uplynutia doby viazanosti“, je z dôvodu jej neprijateľnosti neplatná.

V časti trov konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa mení tak, že žalovanému nepriznáva náhradu trov prvostupňového konania.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napádaným rozsudkom súd prvého stupňa I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi 95,33 eur spolu s úrokom z omeškania z tejto sumy 9% ročne od 7. augusta 2010 do zaplatenia a to do 3 dní; II. vo zvyšku „o zaplatenie 130 eur s príslušenstvom“ zamietol žalobu, III. určil za neprijateľnú zmluvnú podmienku dojednanú v Zmluve o pripojení č. A4726377 z 25. novembra 2009 v spojitosti s Dodatkom k tejto zmluve, týkajúcu sa zmluvnej pokuty a IV. rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil, pokiaľ šlo o vec samu, právne ust. § 53 ods. 1, ods.

2 a ods. 4 písm. k/ O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) i s odkazmi na § 52 ods. 1 a § 517 ods. 2 O. z., § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., § 43 zákona č. 610/2003 Z. z. a § 153 ods. 4 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení); vecne potom záverom o existencii právneho vzťahu účastníkov (na základe zmluvy o pripojení) a záväzku žalovaného zaplatiť cenu poskytnutých služieb, čo ale neplatilo o zmluvnej pokute. Dojednanie tejto v zmluve, ktorá mala charakter spotrebiteľskej zmluvy, bolo treba považovať za neprímeranú sankciu a príslušné dojednanie preto aj za neprijateľnú zmluvnú podmienku, keď sa pri určení zmluvnej pokuty nerozlišovalo, či k porušeniu zmluvne prevzatých povinností Účastníka (žalovaného vstupujúceho do zmluvného vzťahu v postavení spotrebiteľa) dôjde na začiatku existencie zmluvného vzťahu alebo pred jeho ukončením, rovnako ako tu bola bez významu výška nezaplatenej sumy i to, či vôbec dôjde k ukončeniu zmluvného vzťahu; dôvodil napokon okresný súd, ktorý rozhodnutie o trovách konania odôvodnil len právne citáciou ust. § 142 ods. 2 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie len žalobkyňa a to výslovne čo do zvyškového zamietnutia žaloby (v časti zmluvnej pokuty), určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a trov konania s primárnym návrhom na zmenu rozsudku v napadnutej časti tak, aby žalobe bolo vyhovené aj tam, kde tak súd prvého stupňa urobiť odmietol a aby čiastkový výrok o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky bol zrušený. Namietala predovšetkým nesprávnosťou záveru súdu prvého stupňa o neprijateľnosti príslušnej zmluvnej podmienky, argumentujúc predovšetkým jej individuálnym dojednaním, pričom tu porušenie povinnosti uhrádzať vyúčtovanú cenu poskytnutých služieb zo strany žalovaného nebolo sporným. I s odvolaním sa na niektoré konkretizované rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie a najvyšších súdov Českej i Slovenskej republiky, ako aj bližšie neoznačené rozhodnutia niektorých krajských súdov v obdobných veciach mala za to, že vyjednávacía pozícia žalovaného pri uzatváraní zmluvy bola dostatočne silnou a okresný súd opomenul zisťovať možnosť individuálneho ovplyvnenia ním dojednaní o zmluvnej pokute, ktoré na strane žalobkyne predstavuje len protiváhu inak nevýhodnému dojednaniu o odmene (?), pričom zmluvná pokuta tu slúži aj ako paušalizovaná náhrada škody a aj prípadná nerovnováha v právach a povinnostiach nemôže byť považovaná za značnú.

Žalovaný odvolací návrh nepodal.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ O. s. p. vec v medziach odvolania žalobkyne, teda s preskúmaním správnosti rozhodnutia prakticky celým rozsudkom až na jeho čiastkový výrok vyhovujúci žalobe (pretože rozhodnutie o tzv. zvyškovom zamietnutí žaloby a ďalšie rozhodnutie o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky, druhé z nich vydané súdom bez návrhu, mali charakter rozhodnutí na sebe vzájomne závislých; rozhodnutie o trovách konania bolo naopak závislým na výsledku konania ako celku, teda i na čo i len čiastočne napadnutom rozhodnutí vo veci samej a /do tretice/ posúdenie správnosti rozhodnutia vo veci samej aj v časti vyhovujúcej žalobe by mohol predmetom odvolacieho konania urobiť len v tomto smere nečinný žalovaný, kým žalobkyňa čo aj čiastočným vyhovením žalobe postavenie osoby subjektívne oprávnenej napadnúť odvolaním rozsudok aj v tejto časti stratila) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a contrario bez pojednávania (pretože tu síce šlo o vec samu, na druhej strane ale nebola tu potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania a preto ani nemohlo mať význam, že súd prvého stupňa - navyše v súlade s úpravou z ust. § 115a ods. 2 O. s. p. - prejednal aj rozhodol vec majúcu charakter drobného sporu bez pojednávania, nešlo tu o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a pojednávanie odvolacieho súdu si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem), pričom dospel k záveru, že rozsudok v odvolaním dotknutých častiach vo veci samej treba považovať za správny (nech aj v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky len v jeho podstate s potrebou podstatného preformulovania príslušného čiastkového výroku).

Predovšetkým totiž odvolací súd nemal (napriek opačnému názoru odvolateľky) dôvod nesúhlasiť s argumentáciou použitou súdom prvého stupňa na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napádaného rozsudku). U dôvodov predostretých okresným súdom dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo (samozrejme bez ambície presvedčiť kohokoľvek, najmä nie niekoho s celkom jednoznačným záujmom na inom výsledku konania) by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 219 ods. 2 O. s. p.), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí urobiť zadosť tiež povinnosti vypořadať sa i s

tzv. odvolacími námietkami a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvého stupňa dopĺňa (§ 219 ods. 2 O. s. p. in fine) nasledovné :

Vo vzťahu k procesnej stránke veci jednak platí, že tuzemské civilné procesné právo už pred začatím konania v tejto konkrétnej veci opustilo zásadu povinného prejednávania všetkých vecí na pojednávaní a takto nastúpený trend i v neskoršom čase zvlášť u drobných sporov utužovalo; najmä sa ale javí potrebné zopakovať to, čo súd prvého stupňa naznačil a čo už tunajší súd v minulosti uzavrel v inej veci, vedenej ním pod sp. zn. 10Co/362/2010 (inak vo veci súdu prvého stupňa jeho sp. zn. 8C/40/2010), teda že z úpravy ustanoveniami § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. už k času rozhodovania napádaným rozsudkom súdu prvého stupňa a i k času rozhodovania odvolacieho súdu týmto jeho (práve odôvodňovaným) rozsudkom vyplýva, že už skôr existujúca možnosť súdu v rozsudku, týkajúcom sa sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (podľa odseku 3 účinného už od 15. októbra 2008) bola nahradená povinnosťou vydať takéto rozhodnutie vtedy, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky a súčasne nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie (odsek 4 účinný od 1. marca 2010).

Takáto úprava je procesným ekvivalentom obdobnej úpravy nachádzajúcej sa od 1. marca 2010 v ustanovení § 53a O. z. (teda v tzv. hmotnom práve), pričom jej špecifikom je, že na jej základe súd i v tzv. sporovom konaní (zásadne ovládanom dispozičným princípom), hoc aj len v takom, kde má základná požiadavka žalobcu pôvod v spotrebiteľskej zmluve, môže dotvoriť jeho predmet (konania) tým, že aj bez výslovného návrhu niektorého účastníka konania (vyjadreného buď v žalobe alebo vzájomnej žalobe) určí neplatnosť zmluvnej podmienky s poukazom na jej neprijateľnosť. Nie je rozhodné, či žalobu v takejto veci podal dodávateľ, spotrebiteľ alebo príslušné združenie, ale len to, že výsledky vykonaného dokazovania smerujú k rozhodnutiu v neprospech dodávateľa alebo naopak v prospech spotrebiteľa preto, že niektorá podmienka alebo aj viaceré takéto podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Takéto určenie (neprijateľnosti a neplatnosti) je tu potom zjavne pre spotrebiteľa za účelom jeho zvýšenej ochrany zaručovanej i na nadnárodnej úrovni (ustanovením povinnosti reagovať na porušenie noriem spotrebiteľského práva aj bez výslovného návrhu spotrebiteľa) a tiež v smere eliminovania rizika výskytu neprijateľných podmienok (v tejto súv. por. najmä tzv. hmotnoprávnu povinnosť dodávateľa sa zdržať používania podmienky určenej za neprijateľnú i vo vzťahoch s ostatnými spotrebiteľmi podľa § 53a ods. 1 O. z.), na druhej strane však i na ochranu dodávateľa takýmto určením dotknutého (ako ustanovením možnosti brojiť aj proti samostatnému výroku o určení neprijateľnosti a neplatnosti podmienky, ktorý by tu nebyť úpravy z ust. § 153 ods. 4 O. s. p. byť nemusel, tak i ustanovením prípustnosti dovolania v takýchto prípadoch a umožnením tak osobe rozhodnutím dotknutej toto napadnúť i za pomoci mimoriadneho opravného prostriedku).

Ak potom i v tejto konkrétnej (tu odôvodňovanej) veci musia platiť závery z vyššie zmienenej skôr prejednanej a tiež rozhodnutej inej veci, zopakovať je namieste (v tomto prípade už hmotnoprávne), že vo vzťahu k určeniu dojednaní o zmluvnej pokute za neprijateľnú zmluvnú podmienku neplatí to, čo u úrokov z omeškania, čiže nie je tu obdoba žiadnej obraznej „záchranej brzdy“ v podobe nástupu zákonných úrokov z omeškania (pre prípad výpadku tých dojednaných zmluvne, avšak pri uplatnení noriem spotrebiteľského práva neprijateľne). Logickým dôsledkom toho (i pre odlišnosť v charaktere ochrany normami spotrebiteľského práva - oproti úprave z noriem občianskeho práva vo všeobecnosti) musí byť, že dojednanie o zmluvnej pokute môže z pohľadu prijateľnosti (a platnosti) podmienky buď obstáť alebo naopak padnúť len ako celok (i so všetkými rizikami z toho pre strany zmluvného vzťahu plynúcimi, opäť na rozdiel od bežnej úpravy zmluvných pokút v ust. § 544 - 545 O. z. a práva súdu ich výšku znížiť podľa § 545a O. z.).

Ak potom síce slovenský právny poriadok neustanovuje (na rozdiel od výšky úrokov z omeškania) pre výšku zmluvných pokút žiaden strop (obmedzenie) a principiálne by šlo akceptovať i obhajobu konkrétnej výšky zmluvnej pokuty v prejednávanej veci záujmom operátora mobilnej telekomunikačnej siete na doplatení zľavy z ceny telefónu, poskytnutej v očakávaní riadneho plnenia si povinností zo strany

jeho zákazníka (ak sa príslušné očakávanie nenaplní) a na zaplatení paušalizovanej náhrady škody za rovnako očakávaný (avšak počínaním zákazníka zmarený) stav nárastu majetku operátora o platby za služby počas doby viazanosti; prijať už nešlo (a to predovšetkým pre argumenty ponúknuté už súdom prvého stupňa) konkrétnu podobu dojednania o tzv. pevnej zmluvnej pokute (nezohľadňujúcej najmä faktor dĺžky zotrvania spotrebiteľa pri riadnom plnení povinností, vyplývajúcich mu zo zmluvy).

Práve toto (nezakotvenie - v zmluvnom dojednaní, o ktoré tu ide - takého spôsobu určenia výšky zmluvnej pokuty, ktorý by bol schopný vyhodnocovať aj pomer dĺžky času „stráveného“ riadnym plnením si zmluvných povinností spotrebiteľom a dĺžky času, v ktorom to takto naopak nebolo) i v spojitosti s nutnosťou dodávateľa (veriteľa) sa v spotrebiteľských vzťahoch takpovediac „trafiť“ (aby dojednanie ešte šlo považovať za prijateľné a preto tiež za platné) potom aj v prejednávanej veci podľa názoru tunajšieho odvolacieho súdu musí mať za následok 1. záver o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a 2. nemožnosť vyhovieť žalobe v časti opretej o takúto podmienku (s nemožnosťou nič na tomto zmeniť akýmkoľvek dôkazom vrátane odvolateľkou naznačovanej potreby zisťovania možnosti žalovaného individuálne ovplyvniť znenie podmienky v tzv. formulárovej zmluve - keďže v tomto prípade treba pripomenúť iný skorší záver tunajšieho súdu z jeho rozhodovania v tzv. spotrebiteľských veciach a to ten, podľa ktorého je to v takýchto veciach vždy protivník spotrebiteľa, ktorý má dôkazné bremeno na preukázanie všetkého, čo by mohlo byť jemu na prospech a naopak spotrebiteľovi na neprospech, pričom preukázanie tu musí byť bezpečné, teda spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti a takéto bremeno ani žalobkyňa z prejednávanej veci neunesla).

Odvolací súd riadiaci sa týmito úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvého stupňa vo veci preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej, kde došlo k zvyškovému zamietnutiu žaloby, podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil a v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky ho podľa § 220 O. s. p. právne zmenil (pri zachovaní spôsobu rozhodnutia a teda faktickým potvrdením rozsudku aj v takejto časti), nakoľko tu muselo dôjsť k určeniu príslušnej zmluvnej podmienky nielen za neprijateľnú, ale i neplatnú a to s doslovným odcitovaním takejto podmienky aj výrokom rozsudku (ktorým požiadavkám ale tu diskutovaný čiastkový výrok napádaného rozsudku nebol schopný vyhovieť).

To ale nebolo možným (a to v dôsledku istého uľahčenia si práce súdom prvého stupňa) v časti trov konania. Tu najmä pre nedostatok aj výkladu už okresným súdom citovaného ustanovenia § 142 ods. 2 O. s. p. došlo k evidentnému prehliadnutiu alebo aj úmyselnému zastretiu skutočnosti, že takéto ustanovenie obsahuje až dve alternatívy postupu a to 1. pomerné rozdelenie náhrady a 2. vyslovenie, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo. Druhá z alternatív (použitá aj v napádanom rozsudku) pritom prichádza do úvahy len pri praktickom vyrovnaní úspechu tej - ktorej strany sporu s jej neúspechom (resp. s úspechom protistrany v spore) alebo pri len nepatrnom presahu úspechu jedného účastníka nad úspechom jeho procesného súpera, o taký prípad ale v tejto veci nešlo.

Žalobkyňa totiž zaznamenala v konaní menšinový úspech, keď pre tieto účely bolo postačujúcim porovnanie prisúdených a neprisúdených súm na iných položkách než na príslušenstve (teda na tzv. istine a zmluvnej pokute) a tu žalobkyňa uspela len čo do 95,33 z 225,33 eur (iba 42,31%), žalovaný naopak vo zvyšku (ostatných 57,69%) a výsledkom konania bol čistý prevažný úspech žalovaného (v rozsahu rozdielu oboch percentuálnych sadzieb zhora, teda 15,38%, v ktorom rozsahu preto vzniklo právo na náhradu trov tomuto účastníkovi).

V tejto časti preto náhradu šlo nepriznať len účastníkovi s prevažným procesným úspechom, ktorý zároveň nebol len nepatrne vyšším než jeho neúspech, takým účastníkom bol len žalovaný a preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania zmenil podľa § 220 O. s. p. zmenil spôsobom uvedeným v tretej vete výroku tohto svojho rozsudku.

Pri takomto výsledku odvolacieho konania aj v ňom bol plne úspešným žalovaný a bol to tak ona, komu vzniklo právo na náhradu trov (podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Žalovaný však nepodal návrh na priznanie mu náhrady (§ 151 ods. 1 O. s. p.) a túto ani (pre prípad vzniku trov, zo spisu sa však

nepodávajúcich) v zákonom ustanovenej lehote (troch pracovných dní) nevyčíslil, preto mu odvolací súd ani tu žiadnu náhradu nepriznal (nie súc pritom viazaný výrokom vyhláseného rozsudku).

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.